

Otevřený dopis

**Ministerstvo kultury ČR
odbor umění a knihoven
Maltézské nám. 471/1
118 01 Praha 1**

Vážená grantová komise,

na webových stránkách MK ČR byly zveřejněny výsledky prvního kola grantového řízení pro rok 2012, kde je Ateliér označen žlutě, tedy zařazen do druhé skupiny, kdy tito žadatelé obdrží dotaci „...jen tehdy, umožní-li to rozpočtové možnosti MK“ (Okruh 4 – odborné periodické publikace). Je tedy mou povinností reagovat ještě před uzavřením řízení a zabránit újmě a společenské škodě v oblasti výtvarného umění, neboť bez grantu MK nelze udržet vydávání čtrnáctideníku Ateliér. Chci apelovat na Vás, členy komise, abyste znovu uvážili výsledky svého hlasování a zabránili tak neblahým důsledkům v oblasti vydávání časopisů zaměřených na výtvarné umění.

Začnu tedy čísly. Při velmi úsporném hospodaření stojí vydávání Ateliéru kolem 5 milionů Kč, občanské sdružení samo vydělá asi 3 miliony Kč prodejem jednotlivých výtisků a inzercí. Je tedy zapotřebí dotace minimálně ve výši 2 miliony Kč. Letos vychází již 25. ročník, náklad je 2300 kusů na číslo, ročně je prodaných cca 61 410 výtisků, předplatitelů je nyní 1070. V každém čísle je materiál o rozsahu 120 normostran

a 100 až 140 reprodukcí (tedy každých 14 dní tento objem představuje velký monografii). O množství i tématech a hodnotě zveřejněných textů, jejich autorech a reprodukcích uměleckých děl nejlépe vypovídají každoročně sestavené rejstříky, které v roce 2011 představují již 10 727 záznamů.

Ateliér je skutečně základním kamenem oboru s velkým dosahem do širší kulturní společnosti a hlavně do zahraničí (kupují ho velká světová muzea, galerie, knihovny a česká kulturní centra, zahraniční zastupitelství v Česku atd., čtenáře máme například až v Brazílii). Dle obsahu, kde strany 8 a 9 jsou věnovány internacionální scéně, si sami můžete udělat obraz o spolupráci s významnými světovými institucemi, včetně samotných umělců, s nimiž jsme v úzkém kontaktu. O tom, jak si váží naší práce, svědčí nejen písemné doklady, ale především naše knihovna, do níž nám poskytují své publikace, které zájemcům zapůjčujeme.

Do Ateliéru přispívají odborníci z celé České republiky, ze Slovenska, máme také několik stálých spolupracovníků v zahraničí. Jde o základnu se širokým spektrem autorů, kam přispívají nejen vážené osobnosti tohoto oboru, ale též ještě studenti fakult dějin umění. Zde se vytváří důležitá platforma, z níž vyrůstají specialisté (do Ateliéru například začínali přispívat od svých studentských let J. Ptáček, P. Vaňous, J. Tichá, T. Pospiszyl, T. Pospěch, M. Rakuša-

nová, Z. Štefková, J. Zálešák, k pravidelným autorům patří I. Hlobil, J. Royt, M. Nešlehová, L. Hlaváček, V. Birgus, A. Kuneš, J. Šetlík, Jana a Jiří Ševčíkovi a mnozí další).

Ateliér zaznamenává množství aktivit, ať už výstav, sympozií, workshopů, performancí, všech médií a generací. Pro pořadatele je důležitým zrcadlem jejich činnosti a nezřídka se od uveřejnění recenzí v Ateliéru odvíjí další finanční podpora jejich zřizovatelů a sponzorů, důležité také je kritické hodnocení těchto aktivit. Často nás organizátoři akcí prosí, abychom otiskli články i po jejich ukončení, že je pro ně právě ohlas v Ateliéru moc důležitý z mnoha hledisek, také jako argument například proti neporozumění konceptu umění místními úředníky, kteří by nejraději dali prostor jim tzv. více srozumitelnému umění. Z naší velké čtenářské základny (kolem 6900 čtenářů každých 14 dní) se zase rekrutují diváci těchto akcí, čímž se účinně zvyšuje jejich návštěvnost a ohlas. Čtrnáctideník je podstatný také pro mimopražskou veřejnost, předplatitelé jsou často z malých vesnic, a tak jim naopak Ateliér nahrazuje možnost návštěvy expozic. Například zveřejňováním soutěží, rozmanitých grantů pro umělce i teoretiky a jejich následnou účastí na zahraničních aktivitách Ateliér nepřímo podporuje možnosti uplatnění domácích umělců na světové scéně. Podstatným faktem je také naše spolupráce s Ústa-

vem pro jazyk český, který do korpusu českého jazyka zařazuje výrazy a obraty používané v Ateliéru jako doklad specifík uměleckohistorické terminologie.

Ateliér svou periodicitou účinně průběžně informuje o dění v této oblasti. V něm se vytváří podhoubí, reflexe, možnost růstu jednotlivých kritiků, právě tady se začíná budovat akademická vědecká a teoretická kariéra a zároveň je zde prostor pro tu část obyvatelstva, která chce získávat znalosti o výtvarném umění. Bez tohoto základu zůstane tato věda, teorie a dějiny umění, odtržena od vlastního uměleckého dění a od kulturní veřejnosti, jíž jsou právě artefakty určeny. Slyšíme stížnosti na odtažitost kunsthistorie od reality, některým textům laici vůbec nerozumí... Jestliže Ateliér naši scénu bude donucen z finančních důvodů opustit, zmenší se návštěvnost výstav, ubude zájemců o výtvarné umění, sběratelů, sníží se i obchod s uměním, vytratí se reflexe, která je tak důležitá pro samotné umělce, sníží se prodej publikací i výstavních katalogů, kterým děláme účinnou propagaci. Dostaneme se do podobné situace jako v roce 1971, kdy byla totalitním režimem umlčena Výtvarná práce, na níž právě navázal až v roce 1989 Ateliér.

Myslím si, že je důležitá soudržnost v oboru (viz At. č. 1/12). Ve chvíli, kdy tzv. nejsou peníze, budget je velmi omezený, tak je nutné začít logicky a citlivě uvažovat, začít třídit, stanovit si priority, které nebudou poplatné zájmům jednotlivců, či lobbistických skupin, ale budou prospěšné celému oboru. Přesto jako historik umění například nemohu pochopit, že v kategorii časopisů je na prvním

místě vysoce odborný akademický časopis Umění, jenž je vydáván a tudíž 100 % dotován Ústavem dějin umění Akademie věd ČR, z čehož jasně vyplývá, že ve finanční nouzi není a tudíž ani není na své existenci ohrožen. Také budu zvažovat, jestli některé sborníky mohou vyjít s půlročním zpožděním, je to sice smutné, ale jedná se tu pouze o zpoždění a ne o jejich zrušení... Takto bych mohla pokračovat a naopak mi není jasné, proč by neměl grant též obdržet časopis Umělec, který je specificky vyprofilovaný a stejně jako Ateliér dává zprávu do zahraničí... Čtrnáctideník má kvůli své periodicitě uzavřeno mnoho smluv (s dodavateli, distribučními firmami, předplatně je vybrané na celý účetní rok atd.), kdy je nutné dodržet termíny, narušili-li se jednou harmonogram, nastane celkový kolaps...

Vážená grantová komise, každoročně podáváme na MK ČR podrobný záměr projektu Ateliér, včetně jeho vyúčtování a hodnocení, která dokládáme ohlasy odborníků, dopisy našich čtenářů či zahraničních institucí. Ateliér byl dokonce v roce 1998 a 2000 vybrán mezi 24 světových časopisů věnujících se výtvarnému umění, pro mne samotnou byl například největším oceněním názor emeritního ředitele Guggenheim Museum v New Yorku pana Thomase M. Messera, který je objektivní a má mimořádné zkušenosti a znalosti i přehled o úrovni zahraničních časopisů, Ateliér pravidelně čte a chválí jeho úroveň.

Děkuji a pevně věřím, že jako členové grantové komise, svůj verdikt znovu uvážíte.

Blanka Jiráčková, šéfredaktorka